

<p>УХВАЛЕНО вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди протокол № 3 від « 12 » червня 2020 року</p>		<p>Система управління якістю ХНПУ імені Г.С. Сковороди</p> <p>ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</p> <p>Інтелектуальний бізнес</p>	<p>ЗАТВЕРДЖЕНО В.о. ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Ю. Бодик</p> <p>ВІД « 12 » червня 2020 р.</p>
--	---	--	--

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ БІЗНЕС

(назва навчальної дисципліни)

рівня вищої освіти	<u>Другого (магістерського)</u> <i>(назва рівня вищої освіти)</i>
галузі знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> <i>(шифр і назва галузі знань)</i>
спеціальності	<u>051 Економіка</u> <i>(код і назва спеціальності)</i>
освітня програма	<u>Економіка, управління та право</u> <i>(шифр і назва)</i>
Шифр за навчальним планом	<u>ЦПП-1.10</u>

Розробники програми: В. Соляр кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економічної теорії,
фінансів і обліку

Рецензенти: І. Рядинська кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри економічної теорії ХНПУ
імені Г.С. Сковороди

А. Прокопенко кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри економічної теорії ХНПУ
імені Г.С. Сковороди

Обговорено та рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету
протокол № 10 від «10» червня 2020 року

Голова ради (В.О. Процевський)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено центром ліцензування, акредитації і контролю якості освіти

Директор (І. Єсьман)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Пояснювальна записка

Програма обов'язкової навчальної дисципліни *Інтелектуальний бізнес* складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *«Інтелектуальний бізнес»* є формування у студентів комплексу теоретичних знань і практичних навичок формування та управління інтелектуальним бізнесом, економічного обґрунтування напрямків його розвитку та забезпечення успішного функціонування.

Основне завдання вивчення дисципліни *«Інтелектуальний бізнес»* полягає у формуванні в студентів цілісної системи знань у сфері інтелектуального бізнесу. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні засвоїти основні теоретико-методичні засади інтелектуального бізнесу; сутності та специфіки інтелектуальних продуктів та процесу їх створення; процесу моделювання інтелектуального бізнесу; законодавчої бази започаткування та ведення інтелектуального бізнесу; методів управління ризиками інтелектуального бізнесу; схем і моделей просування та комерціалізації інтелектуальних продуктів; особливостей управління інтелектуальним бізнесом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми формуються **програмні компетентності**:

ІК Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі і проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в умовах невизначеності

ЗК 1. Здатність критично мислити та генерувати нові ідеї.

ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами.

ЗК 3. Здатність проявляти лідерські навички, мотивувати людей, працювати у команді.

ЗК 4. Здатність вести професійну комунікацію.

ЗК 5. Здатність до інноваційної діяльності.

ЗК 6. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК 7. Здатність свідомо та соціально-відповідально діяти на основі етичних міркувань і принципів академічної доброчесності.

ЗК 8. Здатність проводити дослідження та презентувати результати

ФК 1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для управління економічною діяльністю.

ФК 3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних завдань.

ФК 4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології та економіко-математичні методи і моделі для дослідження економічних та соціальних процесів.

ФК 6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки, вибирати належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

ФК 7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

ФК 8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

ФК 9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та обґрунтування ефективних стратегій в економічній діяльності.

ФК 11. Вміння планувати і розробляти проекти та наукові дослідження в сфері економіки, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

ФК 14. Здатність проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, стану функціональних підсистем підприємств, організацій та установ.

Передумови вивчення дисципліни: *«Інтелектуальний бізнес»* як наука інтегрує у собі велику кількість базових понять та прийомів загальнотеоретичних і спеціальних дисциплін: «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», «Економіка освіти», «Гроші та кредит», «Фінанси підприємств», «Аналіз господарської діяльності», «Банківська справа», «Фінанси». Має міждисциплінарні зв'язки з такими дисциплінами як «Соціальна економіка та соціальна відповідальність бізнесу», «Інноваційний розвиток підприємства», «Мікроекономічний аналіз II», «Корпоративні фінанси», «Стратегічне управління підприємством», «Публічні закупівлі».

Результати навчання за дисципліною - У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання: *уміння* виявляти та класифікувати інтелектуальні продукти; визначати прийнятні бізнес-моделі інтелектуального бізнесу; обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення інтелектуальних продуктів; застосовувати законодавчу базу для створення та ведення інтелектуального бізнесу; оцінювання кон'юнктуру ринків і результатів діяльності у сфері інтелектуального бізнесу; виявляти та застосовувати основні тенденції та перспективи віртуалізації інтелектуального бізнесу; визначати ризики інтелектуального бізнесу та управляти ними; приймати обґрунтовані рішення; розробляти та управляти інтелектуальним бізнесом.

Комунікація: донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності; зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються; використання державної мови у професійній діяльності; здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію; практикувати дотримання етичних принципів ведення дискусій та оприлюднення результатів наукової праці.

Автономність та відповідальність: прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування; ініціювання оригінальних дослідницько-інноваційних комплексних проєктів, спрямованих на розв'язання складних соціально значущих проблем, лідерство та автономність під час їх реалізації; глибоке усвідомлення та відповідальність за наукове обґрунтування стратегічних рішень, достовірність прогнозування розвитку суспільства; безперервний саморозвиток і самовдосконалення; відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди; здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним.

У результаті опанування змісту навчальної дисципліни здобувачі мають досягнути таких **програмових результатів навчання:**

ПРН 1 Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем на абстрактному рівні шляхом декомпозиції їх на складові.

ПРН 2 Демонструвати навички самостійно приймати рішення, лідерські навички та уміння працювати в команді.

ПРН 3 Демонструвати навички спілкування в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами.

ПРН 4 Проводити дослідження, генерувати нові ідеї, здійснювати інноваційну діяльність.

ПРН 5 Обґрунтовувати та управляти проєктами або комплексними діями.

ПРН 6 Демонструвати високу соціальну відповідальність і дотримання принципів академічної доброчесності.

ПРН 8 Вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління економічною діяльністю.

ПРН 9 Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН 10 Обґрунтовувати рішення в умовах невизначеності, що потребують застосування нових підходів та економіко-математичного моделювання та прогнозування.

ПРН 12 Формулювати нові гіпотези та наукові задачі в сфері економіки, вибрати належні напрями і відповідні методи для їх розв'язку, беручи до уваги наявні ресурси.

ПРН 13 Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

ПРН 14 Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

ПРН 15 Застосовувати наукові підходи до формування та обґрунтування ефективних стратегій в економічній діяльності.

ПРН 17 Організовувати розробку та проведення проектів у сфері економіки із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3кредити ЄКТС90годин.

2. Зміст навчальної дисципліни за модулями татемами

Модуль 1 Концептуальні основи організації інтелектуального бізнесу

Тема 1.1. Основні засади інтелектуального бізнесу

Основні поняття інтелектуального бізнесу. Сутність категорій «інтелект», «інтелектуальна праця», «інтелектуальний ресурс», «інтелектуальний продукт», «інтелектуальний потенціал», «економіка знань», «людський ресурс», «інтелектуальний бізнес», «інтелектуальні моделі». Методологічні основи визначення означених категорій. Історія розвитку інтелектуального бізнесу. Класифікації інтелектуального бізнесу та їх особливості.

Тема 1.2. Інтелектуальні продукти: сутність і особливості створення

Види та результати інтелектуальної діяльності. Результати літературномистецької та науково-технічної діяльності. Загальна характеристика інтелектуальних продуктів: поняття, сутність, зміст. Закономірності створення інтелектуальних продуктів та їх специфіка щодо трактування традиційного набору властивостей ринкових товарів. Форменні інтелектуальні продукти та їх особливості. Змістовні інтелектуальні продукти. Схеми і моделі просування та комерціалізації інтелектуальних продуктів

Тема 1.3. Нормативно-правові засади інтелектуального бізнесу в Україні

Регулювання правовідносин у сфері інтелектуального бізнесу на основі Конституції України. Загальне законодавство України стосовно інтелектуального бізнесу. Спеціальне законодавство в сфері інтелектуального бізнесу, у тому числі міжнародне законодавство. Інші нормативно-правові акти з питань інтелектуального бізнесу. Формування Концепції розвитку національної системи інтелектуального бізнесу. Необхідність подальшого удосконалення нормативно-правової бази в сфері інтелектуального бізнесу. Гармонізація національного законодавства з питань інтелектуального бізнесу з відповідними міжнародно визнаними нормами і правилами.

Тема 1.4. Моделювання інтелектуального бізнесу

Розвиток концепції моделювання інтелектуального бізнесу. Визначення та функції, основні підходи до формування моделі інтелектуального бізнесу. Принцип інтелектуального лідерства (А. Сливоцький, Г. Хамел, К.К. Прохалад). Стратегія блакитного океану (Чан Кім, РенеМоборн). Формування системи моделювання інтелектуальної мережі бізнес-процесів. Комплексна модель управління інтелектуальним бізнесом. Нечітка модель комплексної оцінки інтелектуального бізнесу та його складових. Модель оцінки інтелектуального бізнесу на рівні співробітника. Модель інтелектуального бізнесу із використанням імітаційного моделювання. Моделювання впливу інтелектуального капіталу на інноваційний розвиток підприємства.

Модуль 2 Організація, ведення й управління інтелектуальним бізнесом

Тема 2.1. Управління інтелектуальним бізнесом

Поняття управління інтелектуальним бізнесом. Система корпоративного управління інтелектуальним бізнесом. Основні принципи та функції управління інтелектуальним бізнесом. Основні площини управління інтелектуальним бізнесом: управління результатами

творчої діяльності, управління людьми, що створюють інтелектуальний продукт, управління організаціями, що розробляють або використовують інтелектуальний продукт. Механізм управління інтелектуальним бізнесом як механізм захисту прав інтелектуальної власності. Організаційна структура системи управління інтелектуальним бізнесом. Модель холакратіїБрайанаРобертсона та її особливості.

Тема 2.2. Інформаційне забезпечення інтелектуального бізнесу

Формування системи інформаційного забезпечення інтелектуального бізнесу, що відповідає світовим конкурентним ринковим вимогам. Бази і банки даних науково-технічної та ринкової інформатизації. Потреба в інформації на різних фазах і етапах розвитку інтелектуального бізнесу. Патентноінформаційне забезпечення діяльності сучасного інтелектуального бізнесу. Патентно-правова, патентно-технічна і патентно-економічна інформація. Система патентної інформації і документації в Україні. Системи електронного документообігу (СЕД) сучасного інтелектуального бізнесу. Системи імітаційного моделювання та бізнес-аналітики (BusinessIntelligence – BI), що поєднують процеси збору даних, аналізу, моделювання й прогнозування. Інструменти BI для поглибленої роботи з даними на основі технологій аналітичної обробки даних OLAP (On-LineAnalyticalProcessing).

Тема 2.3. Мотивація виробників інтелектуальних продуктів

Роль держави в процесі формування інтелектуального бізнесу на основі мотиваційного механізму. Етапи мотиваційного механізму формування інтелектуального бізнесу. Мотивація виробників інтелектуальних продуктів на індивідуальному і на мікроекономічному рівнях. Поєднання самомотивації та зовнішніх мотиваторів творчої активності виробників інтелектуальних продуктів. Структура внутрішніх мотивів виробників інтелектуальних продуктів. Чинники зовнішньої мотивації на рівні підприємства, організації, країни. Зовнішня мотивація виробників інтелектуальних продуктів у формі адміністративного, економічного, соціального, морально-психологічного впливу. Матеріальна та нематеріальна мотивація інтелектуальної активності.

Тема 2.4. Ризики інтелектуального бізнесу

Місце і роль ризиків в інтелектуальній діяльності. Класифікація ризиків за певними критеріями. Ризики учасників інтелектуального бізнесу та їх характеристики. Основні фактори ризику, що виникають у процесі функціонування інтелектуального бізнесу. Зовнішні фактори прямої та непрямой дії. Внутрішні фактори. Основні етапи управління ризиками. Причини та наслідки виникнення ризиків інтелектуального бізнесу. Кількісні оцінки ризику інтелектуального бізнесу в умовах невизначеності. Методи кількісної оцінки або вимірювання ризиків. Основні методи зниження ризиків інтелектуального бізнесу: розподілу ризиків, диверсифікації, зниження невизначеності, лімітування, хеджування та страхування.

Тема 2.5. Економічна безпека інтелектуального бізнесу

Поняття економічної безпеки інтелектуального бізнесу. Різні складові економічної безпеки. Фінансова складова, інтелектуальна і кадрова складова, техніко-технологічна складова, інформаційна складова, екологічна складова, силова складова економічної безпеки інтелектуального бізнесу. Організаційні та техніко-технологічні основи економічної безпеки інтелектуального бізнесу. Організація служби безпеки. Методика побудови інтелектуальної безпеки. Методи і принципи забезпечення інформаційної безпеки. Якісні характеристики стану безпеки (небезпеки), їх бальна оцінка. Зарубіжний досвід забезпечення економічної безпеки інтелектуального бізнесу.

Тема 2.6. Ведення інтелектуального бізнесу

Особливості започаткування інтелектуального бізнесу: процедури, час, витрати та мінімальний капітал для заснування бізнесу. Робота з дозволами на ведення інтелектуального бізнесу: процедури, час та витрати на отримання дозволів. Реєстрація майна інтелектуального бізнесу: процедури, час та витрати на реєстрацію. Процедура отримання кредиту: міць юридичних прав, глибина кредитної інформації. Особливості захисту прав інвесторів інтелектуального бізнесу: відкритість фінансових показників, відповідальність керівництва. Процедури сплати податків інтелектуального бізнесу. Участь інтелектуального бізнесу у

міжнародній торгівлі. Процедура закриття інтелектуального бізнесу: відсоток відшкодувань, час та додаткові витрати на закриття. Соціальна відповідальність інтелектуального бізнесу

Тема 2.7. Віртуалізація інтелектуального бізнесу

Поняття віртуалізації як процесу використання технологій зі спрощення та забезпечення більш зручних способів створення і ведення бізнесу, комунікацій між клієнтом і постачальником, виробником. Віртуальний офіс як технологія віртуалізації. Хмарні технології як ефективна парадигма, що передбачає віддалену обробку та зберігання даних. Оренда програмного забезпечення. Інтернет-представництво інтелектуального бізнесу.

3. Засоби діагностики успішності навчання

У процесі вивчення дисципліни «Інтелектуальний бізнес» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: - стандартизовані тести; - поточне опитування; - залікове модульне тестування та опитування; - командні проекти; - аналітичні звіти, реферати, есе; - розрахункові та розрахунково-графічні роботи; - презентації результатів виконаних завдань та досліджень; - оцінювання результатів КПЗ; - ректорська контрольна робота; - екзамен; - інші види індивідуальних та групових завдань.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен

5. Рекомендовані джерела

Базові

1. Антонов В.М. Інтелектуальна власність і комп'ютерне авторське право (2-е вид., стереотип.). – К.: КНТ, 2016. – 520 с.
2. Базилевич В.Д. – Інтелектуальна власність.: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 431 с.
3. Бошицький Ю.Л. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. для студ. виш. навч. закл. – К.: Логос, 2007. – 488 с.
4. Вачевський В.М. Соціально-економічні аспекти використання інтелектуальної власності в сучасних умовах. Теорія і практика : навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2004.
5. Юскаєв В.Б. «Інтелектуальна власність». Частина 1 с. – Видавництво СумДУ, 2010 р. – 124 с.
6. Юскаєв В.Б. «Інтелектуальна власність». Частина 2 с. – Видавництво СумДУ, 2010р. – 141 с.

Допоміжні

1. Базилевич В.Д., Ільїн В.В. Інтелектуальна власність: креативи метафізичного пошуку. – К.: Знання, 2008. – 687 с.
2. Дахно І.І. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. /І.І. Дахно. - 2-ге вид. - К.: Центр навч. л-ри, 2006.
3. Дмитришин В.С., Березанська В.І. Інтелектуальна власність на програмне забезпечення в Україні. – К.: Вірлен, 2005. – 304 с.
4. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.93 № 3687-ХІІ (зі змін, і допов.).
5. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.93 № 3792-ХІІ (зі змін, і допов.)
6. Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товару» від 16.06.1999 № 752-ХІV. 13. Захарченко В.І., Корсікова Н.М., Меркулов М.М. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 448 с.
7. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 15.12.93 № 3689-ХІІ (зі змін, і допов.).
8. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15.12.93 № 3688- ХІІ (зі змін, і допов.).
9. Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» від 21.04.1993 №3117-ХІІ.
10. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: Підручник /

- За ред. проф. М. В. Вачевського. – К.: ВД Професіонал, 2005. – 448 с.
11. Ієвіня О.В., Мироненко В.П., Павловська Н.В., Пилипенко С.А. Право інтелектуальної власності: схеми та роз'яснення: навч. посіб. – Київ: КНТ, 2007. – 264 с.
12. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2013. – 504 с.
13. Полохало В.І. Інтелектуальна власність в інтелектуальній економіці України. – К.: Парламентське видавництво, 2008. – 448 с.
14. Потехіна В.О. Інтелектуальна власність: Навч. пос. – К.: ЦУЛ. – 2008. – 414 с.
15. Святоцький О. Інтелектуальна економіка. Управління промисловою власністю – К.: ІнЮре, 2004. – 348 с.
16. Цибульов П.М. Управління інтелектуальною власністю: Підручник. – К.: Держ. ін-т інтел. власн. – 2009. – 312 с.
17. Цибульов П.М., Чеботарьов В.П. Популярно про інтелектуальну власність: абетка / За заг. ред. к.е.н. М.В. Паладія. – К.: ТОВ «Альфа-ППК», 2004. – 56 с.
18. Черевко Г.В. Інтелектуальна власність: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2008. – 412 с.

6. Додаткові ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. Режим доступу: <http://www.imf.org>
5. Офіційний сайт Міністерства економіки України. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>
6. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>
7. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
8. Офіційний сайт Національного банку України. Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
9. Офіційний сайт Ради підприємців України при КМУ. Режим доступу: <http://www.radakmu.org.ua>
10. Офіційний сайт Світового банку. Режим доступу: <http://www.worldbank.org>
11. Силабус курсу. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_economiki/Silabus/
12. Дистанційний курс. Режим доступу: <http://lms.hnpu.edu.ua/>
13. Господарський кодекс України: [Електронний ресурс: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>].
14. Про авторське право і суміжні права: [Електронний ресурс: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2627-14>].
15. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>].